

POZEW CZY UGODA?

OPRACOWANIE: FUNDACJA MŁODZI LUDZIOM

Istnieje takie powiedzenie często używane przez prawników – „Lepsza najgorsza ugoda niż najlepszy wyrok”. Może nie jest to najszcześniejsze twierdzenie, ale zawiera w sobie dużo prawdy, szczególnie prawdy procesowej.

Czym się różni ugoda od wyroku wydanego na skutek złożenia pozwu?

- ▶ Wskutek złożenia pozwu naszą sprawę rozstrzyga sąd.
- ▶ Analizuje roszczenie, złożone przez nas dokumenty, podniesione zarzuty, powołane dowody. Oczywiście analizuje dokumenty i dowody również drugiej strony i rozstrzyga, krótko ujmując, „kto ma w postępowaniu rację”, czyli najczęściej przyznaje rację jednej ze stron.

W postępowaniu przed sądem oczywiście każda ze stron może przedstawiać swoje dowody, swoje racje, jednak zachowanie strony jest ograniczone samą procedurą sądową. Już samo wystąpienie na sali sądowej wywołuje stres i często w praktyce można spotkać się ze stanowiskiem strony, że „jeszcze tyle chciałem powiedzieć ale się zestresowałem i zapomniałem”.

Złożenie do sądu pozwu wiąże się również z dużo wyższymi kosztami postępowania. Zasadą jest opłata od pozwu, która może wynosić nawet 5 % dochodzonego przez nas roszczenia, co oznacza, że jeżeli chcemy aby sąd zasądził na naszą rzecz np. 100.000 zł to musimy "z góry" zapłacić za postępowanie 5% czyli 5.000 zł. Oczywiście w przypadku gdy wygrywamy sprawę sąd nakaze w wyroku aby pozwany (czyli ten kogo pozywamy) zwrócił nam tę kwotę, jednak najpierw musimy sami ją zapłacić do sądu.

Często pojawiają się dodatkowe koszty postępowania, np. konieczność zatrudnienia pełnomocnika (tzw. mecenasa), opłaty biegłych sądowych czy innych kosztów. Proces może trwać latami, a jego wynik jest dla nas niepewny aż do samego końca.

Takich sytuacji pozwala uniknąć
mediacja i zawarta w wyniku jej ugoda.

Mediacja jest pozasądowym i dobrowolnym sposobem rozwiązywania sytuacji konfliktowych w różnych dziedzinach życia. Może pojawić się zarówno w czasie trwającego już postępowania sądowego, jak i na etapie przedsądowym, czy całkowicie zastąpić sprawę w sadzie.

W przypadku, gdy zdecydujemy się na mediację i zawarcie ugody zamiast złożenia pozwu, to strony lub mediator składają do sądu **wniosek o zatwierdzenie zawartej między nimi ugody.**

Mediację zawsze prowadzi mediator. Jest nim osoba bezstronna, niezwiązana ze stronami konfliktu, przeszkolona w rozwiązywaniu konfliktów, często wpisana na listę mediatorów prowadzoną przez Prezesa Sądu Okręgowego na terenie którego działa.

ROLA MEDIATORA

Rolą mediatora jest wysłuchanie obu stron konfliktu i pomoc im w wypracowaniu **porozumienia**, które zabezpieczy interesu obu stron.

Jakich spraw mogą dotyczyć mediacje?

Wszystkich, w których prawo dopuszcza możliwość zawarcia ugody, m.in. dotyczących:

- warunków rozvodu, opieki nad dziećmi, alimentów,
- podziału majątku (po rozwodzie, spadkowego, zniesienia współwłasności),
- sporów sąsiedzkich,
- odszkodowań zarówno w postępowaniu cywilnym jak i karnym,
- konfliktów w pracy,
- konfliktów w szkole,
- sporów między przedsiębiorcami – wtedy mediacje przeprowadza sąd arbitrażowy.

Mediacja a zwrot opłaty sądowej

Jeśli dojdzie do zawarcia ugody przed rozpoczęciem rozprawy, strona otrzyma zwrot 100% opłaty sądowej, którą zapłaciła wnosząc sprawę do sądu. Jeśli do zawarcia ugody przed mediatorem dojdzie na późniejszym etapie postępowania sądowego (po rozpoczęciu rozprawy), strona otrzyma zwrot 75% opłaty sądowej.

Jak przebiegają mediacje?

Jeżeli strony nie chcą składać do sądu pozwu, ale zawierają ugode zamiast wszczęcia postępowania, to zgłaszają się do dowolnego mediatora lub sądu arbitrażowego.

Gdy dojdą po porozumienia mediacja kończy się spisaniem ugody i protokołu mediacji, który zostaje zatwierdzony przez sąd. Taki zatwierdzony protokół **zastępuje orzeczenie sądu** i strony często w ogóle nie muszą spotykać się w sądzie.

Uгода zawarta w drodze mediacji (zamiast złożenia pozwu w sądzie) ma wiele korzyści :

- ▶ sprawa może być rozstrzygnięta na pierwszym spotkaniu z mediatorem, co zastąpi czasem długotrwały proces,
- ▶ każda ze stron może swobodnie się wypowiedzieć, przedstawić swoje racje, spokojnie zastanowić się, nie ma stresu związanego z pojawieniem się w sądzie,
- ▶ z pomocą mediatora można wypracować dużo bardziej elastyczne rozwiązania, dopasowane do każdej ze stron, zamiast wyroku sądowego, który często ma swoje sztywne reguły,

-
- ▶ koszt mediacji jest w większości przypadków niższy niż koszt procesu – maksymalna opłata za mediację to koszt 450 zł, a w sprawach majątkowych wynosi 1% wartości przedmiotu sporu, jednak nie mniej niż 150 zł i nie więcej niż 2.000 zł,
 - ▶ w mediacji nie musi reprezentować stron pełnomocnik profesjonalny (adwokat, radca prawny), choć każda ze stron może przyjść ze swoim pełnomocnikiem.